

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑. ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสินบน การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้มาก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานรวมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานใน) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

๔. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวกับสินบน

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Cofnmitfee of Sponsining Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอนาจสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินการต่อไป

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินการต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

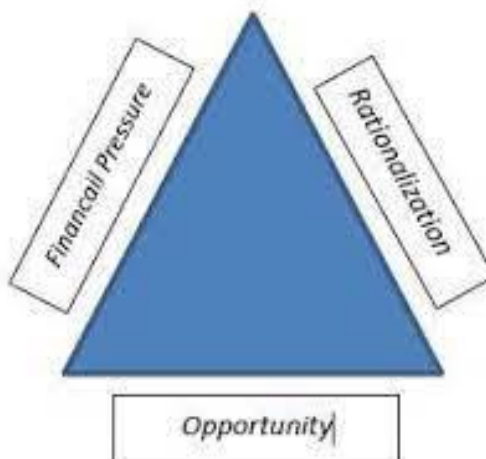
หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบ การควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบ และหลักการจะต้อง Present&Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

๕. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangel)

๖. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวกับสินบน

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวกับสินบน ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๖.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

๗. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพัตติมิชอบ

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ระดับความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๓ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ให้รวบรวมข้อมูลความเสี่ยง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรือเคยรับรู้มาก่อน แล้วคาดการณ์ว่า จะมีโอกาสเกิดขึ้นอีก (Known factor) หรือปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้า ในอนาคต เป็นความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ในโครงการ/กิจกรรม หรือในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Unknown factor)

ตารางที่ ๑ ระบุความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	
		Known factor	Unknown factor
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (การรับสินบน) เพื่อดำเนินการอนุมัติอนุญาตแม่เอกสารหรือหลักฐานหรือเงื่อนไขที่กำหนดไม่ครบถ้วน		√
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	- การรับสินบนเพื่อนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์แก่บุคคลภายนอก เช่นรับทรัพย์สินเพื่อนำรถของทางราชการไปรับส่งบุคคลภายนอก		√
การจัดซื้อจัดจ้าง	- เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด(การรับสินบน) ทำให้การตรวจรับพัสดุไม่ตรงกับข้อกำหนดในสัญญา		√

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	
		Known factor	Unknown factor
การบริหารงานบุคคล	- การรับสมัครพนักงานจ้างซึ่งในกรณีดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการเข้าทำงานเป็นพนักงานจ้างของเทศบาล		√

หมายเหตุ :

- ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นสูง ให้ใส่ √ เครื่องหมายในช่อง Known Factor
- หากไม่เคยเกิดหรือไม่เคยมีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตควรมีโอกาสเกิดขึ้นให้ใส่เครื่องหมาย √ ในช่อง Unknown Factor

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการทุจริต ของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง** : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คน ที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ สถานะความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (การรับสินบน) เพื่อดำเนินการอนุมัติอนุญาตแม่เอกสารหรือหลักฐานหรือเงื่อนไขที่กำหนดไม่ครบถ้วน	√			
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	- การรับสินบนเพื่อนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์แก่บุคคลภายนอก เช่นรับทรัพย์สินเพื่อนำรถของทางราชการไปรับส่งบุคคลภายนอก	√			

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
การจัดซื้อจัดจ้าง	- เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด(การรับสินบน) ทำให้การตรวจรับพัสดุไม่ตรงกับข้อกำหนดในสัญญา	✓			
การบริหารงานบุคคล	- การรับสมัครพนักงานจ้างซึ่งในกรณีดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการเข้าทำงานเป็นพนักงานจ้างของเทศบาล	✓			

ขั้นตอนที่ ๓ มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง (Risk Matrix)

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ได้จัดทำมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๓ สถานะความเสี่ยง

ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การพิจารณาอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (การรับสินบน) เพื่อดำเนินการอนุมัติอนุญาตแม่เอกสารหรือหลักฐานหรือเงื่อนไขที่กำหนดไม่ครบถ้วน	ต่ำ	- เจ้าหน้าที่ที่มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและแสดงแผนผังการปฏิบัติงาน (Work flow) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานและกรอบระยะเวลาชัดเจน	๑ ต.ค. ๖๗-๓๐ ก.ย. ๖๘	สำนักปลัด

<p>ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ สินบนของการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ตาม ภารกิจของหน่วยงาน</p>	<p>เหตุการณ์ ความเสี่ยง</p>	<p>ระดับ ของ ความเสี่ยง</p>	<p>มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง</p>	<p>ระยะเวลา ดำเนินการ</p>	<p>ผู้รับผิดชอบ</p>
<p>การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/ การให้บริการตาม ภารกิจ</p>	<p>- การรับสินบนเพื่อนำ ทรัพย์สินของทาง ราชการไปใช้ประโยชน์ แก่บุคคลภายนอก เช่น รับทรัพย์สินเพื่อนำรถ ของทางราชการไปรับส่ง บุคคลภายนอก</p>	<p>ต่ำ</p>	<p>๑.มีทะเบียนคุมการใช้ ยานพาหนะของทาง ราชการอย่างชัดเจน ๒.หน่วยงานมีการจัด ประชุมทบทวนความ เข้าใจในการปฏิบัติงาน ใช้อำนาจหน้าที่ตาม กฎหมายและมีการ อบรมเสริมสร้าง คุณธรรมและจริย ธรรมให้ข้าราชการและ เจ้าหน้าที่เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตนปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตอยู่เสมอ</p>	<p>๑ ต.ค. ๖๗- ๓๐ ก.ย.๖๘</p>	<p>สำนักปลัด</p>
<p>การจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<p>- เจ้าหน้าที่ของรัฐรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใด(การรับสินบน) ทำให้การตรวจรับพัสดุ ไม่ตรงกับข้อกำหนดใน สัญญา</p>	<p>ต่ำ</p>	<p>๑. มีการกำหนด มาตรการเพื่อส่งเสริม ความโปร่งใสและ ป้องกันการทุจริต รวมตลอดทั้งมีการ กำหนดมาตรการ ส่งเสริมความโปร่งใสใน การจัดซื้อจัดจ้าง ๒. ผู้บังคับบัญชา ควบคุมดูแลการ ปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวนการที่เกี่ยวข้อง กับการจัดหาพัสดุ</p>	<p>๑ ต.ค. ๖๗- ๓๐ ก.ย.๖๘</p>	<p>กองคลัง งานพัสดุ</p>

ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ สินบนของการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ตาม ภารกิจของหน่วยงาน	เหตุการณ์ ความเสี่ยง	ระดับ ของ ความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การบริหารงานบุคคล	- การรับสมัครพนักงาน จ้างซึ่งในกรณีดังกล่าว อาจก่อให้เกิดการเรียก รับสินบนเพื่อแลกกับ การเข้าทำงานเป็น พนักงานจ้างของ เทศบาล	ต่ำ	- ประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนการดำเนินการ รับสมัครจนเสร็จสิ้น กระบวนการให้ ประชาชนได้รับทราบ และตรวจสอบได้เพื่อ แสดงถึงความโปร่งใส ในการดำเนินการ	๑ ต.ค. ๖๗- ๓๐ ก.ย. ๖๘	สำนักปลัด งานการ เจ้าหน้าที่